

Jaarverslag 2018 & Activiteitenplan 2019

Stijgende lijn in aanpak bodemdaling

PLATFORM **SLAPPE BODEM**
sterke samenwerking

EEN MOOI JAAR

Het jaar 2018 kunnen we wel als zeer dynamisch bestempelen. Er is van alles gebeurd, onderzocht, doorontwikkeld en nieuw opgestart. En minder opbeurend: door de droogte is de bodemdaling in veel gebieden enorm versneld, met alle gevolgen van dien.

Ik kijk terug op een jaar met gemeenteraadsverkiezingen, waarna ik gelukkig heb mogen terugkeren als wethouder van Gouda en voorzitter van het Platform Slappe Bodem. Het thema bodemdaling speelt een steeds prominentere rol in de politiek en in het bestuur. De CO₂-discussie is in 2018 definitief doorgebroken als de 'game changer' voor de omgang met onze veenweidegebieden die in 2016 al door het PBL was voorzien. Er wordt nu volop gediscussieerd over onderzoek naar CO₂-uitstoot en strategieën om die uitstoot omlaag te brengen. Dat is enorme winst in ons polderland.

Over het polderland gesproken: de 'Wereldexpeditie Bodemdaling' van Gilles Erkens tijdens het nationaal congres bodemdaling in Zaandam heeft ons laten zien dat we niet als enige land te maken hebben met bodemdaling, maar dat we wel uniek zijn in onze omgang ermee. Ons hele politieke en bestuurlijke overlegmodel (poldermodel) is hierop geënt. Enerzijds is het een prestatie op zich dat we al eeuwen succesvol wonen en werken op het veen en de slappe klei, anderzijds heeft het ons wel klemgezet in het denken over de manier waarop we in de komende eeuwen gebruik willen blijven maken van de veen- en kleigebieden. We zullen echt moeten leren om buiten de gebaande paden te treden om nieuwe manieren en nieuw beleid te vinden om met onze ondergrond en watersysteem om te gaan. Ik ben er positief over dat dit gaat lukken en ik zal me daarvoor blijven inzetten.

In termen van aandacht voor bodemdaling is 2019 inmiddels zeker niet slecht gestart. De verkiezingen van Provinciale Staten en Verenigde Vergaderingen (het waterschapsbestuur) heeft klimaat als belangrijk thema. Daarbij kunnen we niet om de bodemdaling heen. Met verschillende activiteiten, bijeenkomsten en opnieuw een Nationaal Congres Bodemdaling speelt het Platform een stevig deuntje mee. Graag tot ziens!

Hilde Niezen,
Voorzitter Platform Slappe Bodem

INHOUDSOPGAVE

JAARVERSLAG 2018

LOBBY	5
ACTIVITEITEN	6
MEDIA	7

ACTIVITEITENPLAN 2019

DOELEN	9
ONTWIKKELINGEN	10
ACTIVITEITEN	11
KENNIS EN ONDERZOEK	11
LOBBY	12
UITVOERINGSPROGRAMMA	13
COMMUNICATIE	14
INFOGRAPHIC	15
COLOFON	16

Dit is een interactieve PDF. Klik op het onderwerp in de inhoudsopgave om naar de gewenste pagina te navigeren. Klik rechtsonder op de pagina (groen vlak) om terug te keren naar de inhoudsopgave. In de tekst zijn ook diverse links aangegeven. Klik erop voor meer informatie.

JAARVERSLAG 2018

LOBBY

Om de doelen van het Platform Slappe Bodem te bereiken, zoals een nationaal programma bodemdaling, voert het platform actief lobby, onder meer in de Tweede Kamer. Daarbij speelt het platform in op de actuele ontwikkelingen en worden Kamerleden voorzien van informatie over de gevolgen en aanpak van bodemdaling.

De samenwerkende gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda en Woerden en het hoogheemraadschap van Rijnland, allen deelnemer van het platform, hebben samen met de provincie Zuid-Holland de minister van LNV en staatssecretaris van I&W uitgenodigd voor een werkbezoek. Doel was het introduceren van het idee van een regiodeal met het thema bodemdaling. Mede met behulp van het netwerk van het Platform Slappe Bodem is een conceptvoorstel voor een regiodeal opgesteld en is een programma samengesteld voor het werkbezoek. Het werkbezoek dat heeft plaatsgevonden op 12 februari 2018 is succesvol verlopen en is de opmaat geweest voor de toekenning van de regiodeal bodemdaling Groene Hart in november. Belangrijk doel van de regiodeal is het realiseren van een nationaal kenniscentrum, waar alle organisaties en inwoners die met bodemdaling te maken hebben terecht kunnen voor betrouwbare informatie.

Op 22 maart 2018 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Het Platform Slappe Bodem heeft met een gerichte online campagne (social media) met [ludieke korte filmpjes](#) en aanvullende [informatie op de website](#)

aandacht gevraagd voor bodemdaling in de coalitieprogramma's. Uit analyse blijkt dat dit tot effect heeft gehad dat in bijna 20% van de coalitieprogramma's in de ruim 100 gemeenten met bodemdaling aandacht is voor bodemdaling.

De maatschappelijke discussie over klimaatverandering en CO₂-uitstoot uit veenweidegebieden stond in 2018 hoog op de agenda. Via de koepels (VNG, UvW) hebben bestuurlijke en ambtelijke deelnemers van het Platform Slappe Bodem bijgedragen aan de discussie en aan het formuleren van maatregelen aan de sectortafel Veenweiden onder de thematafel Landbouw en Landgebruik. Het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling heeft daarbij de nodige actuele kennis geleverd.

In het in 2017 gesloten regeerakkoord is opgenomen dat met de vier overheidslagen gewerkt gaat worden aan een Interbestuurlijk Programma, met als doel om een aantal integrale thema's en opgaven als samenwerkende overheden aan te pakken. Bodemdaling is een thema in het hoofdstuk Vitaal Platteland. In 2018 hebben deelnemers van het platform slappe bodem

bijgedragen aan de teksten over bodemdaling voor het Interbestuurlijk Programma.

In de aanloop naar Prinsjesdag en de presentatie van het Deltaprogramma 2019 heeft de Deltacommissaris de minister van I&W geadviseerd om tot een nationale aanpak te komen van bodemdaling. Het Deltaprogramma 2019 bevat daadwerkelijk concrete teksten over het belang van de aanpak van bodemdaling, gerelateerd aan zoetwater, waterveiligheid en ruimtelijke adaptatie. Kennisontwikkeling speelt hierin een belangrijke rol. Ook op de begroting van het Deltafonds heeft bodemdaling een plek, overigens zonder een concreet bedrag te noemen. Tijdens het Deltacongres 2018 op 1 november is in de deelsessie zoetwater bodemdaling aan bod gekomen, met de voorzitter van het Platform Slappe Bodem in de hoofdrol.

Op Prinsjesdag werd duidelijk dat in de begroting van het ministerie van I&W gesproken wordt over het instellen van een nationaal programma bodemdaling. Met welke middelen dit bereikt moet worden, wordt niet duidelijk. In de Tweede Kamer zijn door Kamerleden vragen gesteld. Tevens is door Kamerlid Jaco Geurts een motie ingediend die het kabinet oproept om een coördinerend bewindspersoon bodemdaling aan te stellen. Het Platform Slappe Bodem heeft met regelmaat geconstateerd dat het feit dat het thema bodemdaling verspreid is over vier departementen

niet bijdraagt aan de daadkrachtige aanpak ervan.

Na de zomer van 2018 verscheen het Kabinetsperspectief Nationale Omgevingsvisie (NOVI) als opmaat naar de ontwerp-NOVI die begin 2019 zal verschijnen. In het Kabinetsperspectief wordt bodemdaling als nationaal thema genoemd, toegespitst op het landelijke gebied. De ontwerp-NOVI wordt opgesteld mede op basis van gebiedsgerichte sessies. Bij de sessies in Zuid-Holland en het Groene Hart is door deelnemers van het Platform Slappe Bodem een bijdrage geleverd, gericht op het verbreden van het belang van de aanpak van bodemdaling met het stedelijke gebied. Het Rijk werkt aan de invoering van de Omgevingswet. Dankzij een juridische studie van het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling kon het Platform Slappe Bodem concreet reageren op de internetconsultatie aanvullingsbesluit Bodem. De reactie was gericht op het voorkomen en wegnemen van juridische barrières om innovatieve ophogetechnieken toe te passen.

Continu onderdeel van de lobby van het Platform Slappe Bodem is het aantrekken van nieuwe deelnemers. In 2018 heeft dit tot resultaat gehad dat gemeente Voorschoten en provincie Noord-Holland hebben besloten zich bij het platform aan te sluiten.

ACTIVITEITEN

Na de gemeenteraadsverkiezingen is een bestuurlijk overleg georganiseerd in Alphen aan den Rijn, om nieuwe bestuurders te laten kennismaken met het Platform Slappe Bodem. Bij deze gelegenheid zijn het nationaal kennisprogramma bodemdaling en de resultaten van het onderzoek 'kosten in beeld' gepresenteerd, en de werkwijze van het Platform Slappe Bodem.

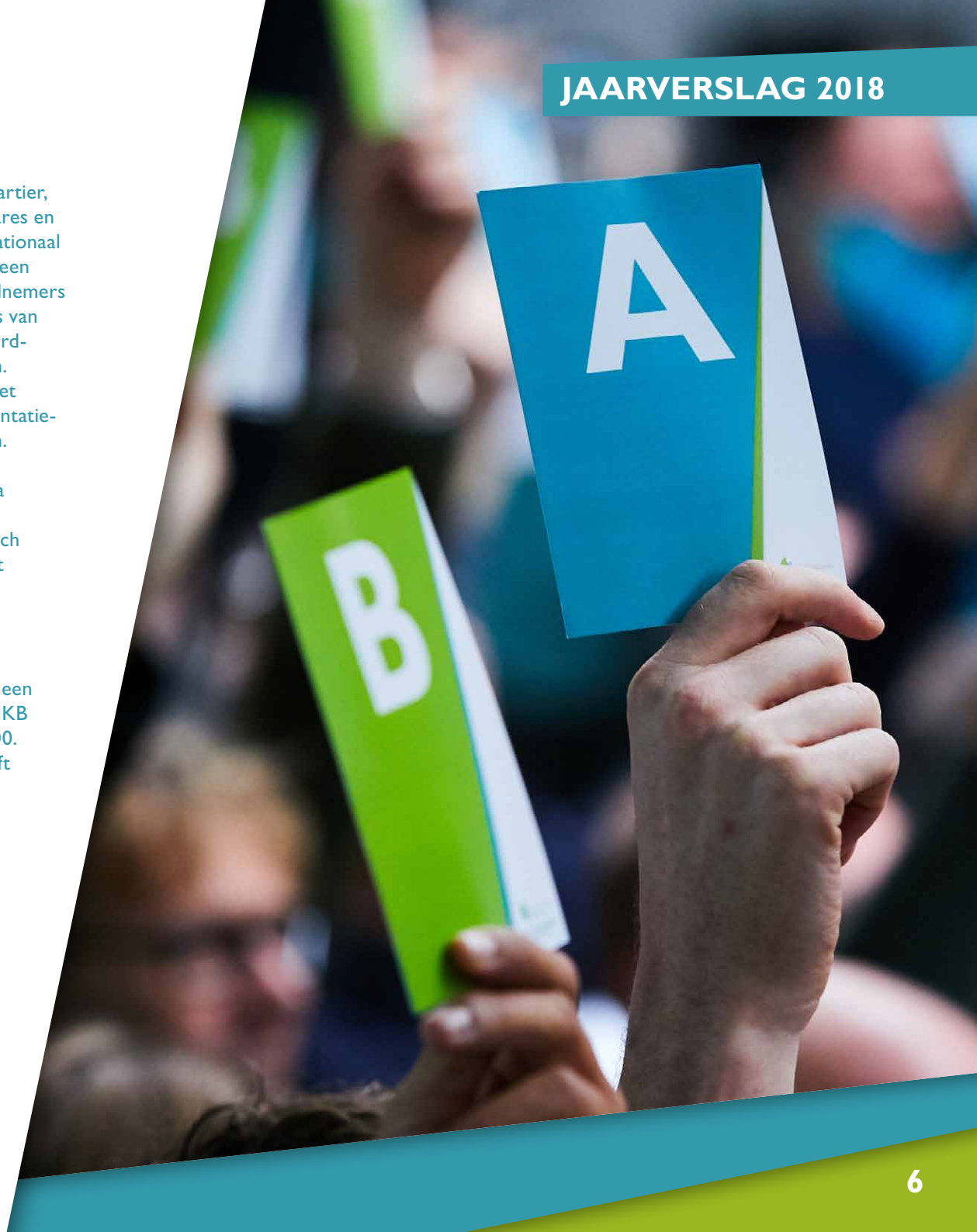
Het bestuurlijk overleg kreeg een vervolg op 10 oktober met een werkbezoek aan het Veenweide Innovatie Centrum (VIC) in Zegveld. De bestuurders hebben hier kennis kunnen nemen van de nieuwste ontwikkelingen en bevindingen om bodemdaling in het veenweidegebied te remmen of te stoppen, met behoud van een agrarische functie.

Het door Sweco in opdracht van het platform uitgevoerde onderzoek 'kosten in beeld' bevat veel (financieel-)technische informatie. Om dit goed te laten landen bij de aangesloten gemeenten is een informatiebijeenkomst georganiseerd. Na deze bijeenkomst is het onderzoek openbaar gemaakt.

Op 22 november heeft in Zaandam het Nationaal Congres Bodemdaling plaatsgevonden, deze keer onder de titel 'Vee-
nomeen'. Het congres is goed verlopen, met circa 350 deelnemers, een plenair programma met vertegenwoordigers van provincie Noord-Holland, Hoogheem-

raadschap Hollands Noorderkwartier, Platform Slappe Bodem en Deltares en negen deelsessies waarbij het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling een hoofdrol speelde. Onder de deelnemers waren meer vertegenwoordigers van gemeenten en provincies in Noord-Nederland dan voorgaande jaren. Ook het bedrijfsleven liet zich niet onbetuigd: de ruimte voor presentatiestands was in korte tijd vergeven.

Het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling heeft in 2018 veel voortgang geboekt. Er hebben zich drie deelexpedities gevormd met concrete resultaten, de naamsbekendheid is vergroot, er is bijgedragen aan het Klimaatakkoord en de actualisatie van de projectenlijst heeft geleid tot een toename van het aantal bij het NKB betrokken projecten tot ruim 100. Het Platform Slappe Bodem heeft hier financieel en in de vorm van netwerk, kennis en contacten aan bijgedragen.

MEDIA

In 2018 zijn de inspanningen op digitaal gebied voortgezet. De campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen heeft geleid tot meer zichtbaarheid van de [facebookpagina](#) van het platform. De website is up to date gehouden en er zijn 6 nieuwsbrieven verzonden.

Het hele jaar door is er regelmatig aandacht aan bodemdaling geschonken op TV, radio, kranten en in vakbladen. Rond het werkbezoek van de minister van LNV en staatssecretaris van I&W, de presentatie van het klimaatakkoord en het Nationaal Congres Bodemdaling zijn er pieken te zien in de publiciteit. Zo heeft de voorzitter meegewerkt aan een TV-item van EenVandaag, diverse interviews voor radio en kranten en een opiniestuk in VNG Magazine. Het vakblad ROMagazine heeft een serie artikelen gewijd aan bodemdaling.

Op de website is een [overzicht](#) van de meeste publicaties te vinden.

ACTIVITEITENPLAN 2019

DOELEN

Het hoofddoel van het Platform Slappe Bodem is in 2015 vastgesteld in het Uitvoeringsprogramma 2015-2019 en luidt:

“We zijn pas klaar met het Platform Slappe Bodem als alle nadelige effecten van slappe bodem structureel geborgd en binnen aanvaardbare grenzen zijn gebracht”

In het Uitvoeringsprogramma 2015-2019 staan de volgende doelen genoemd die in 2019 bereikt moeten zijn:

- 1) Er is een sterke netwerkorganisatie; een centraal punt met satellieten in de regio bij gemeenten, waterschappen en provincies;
- 2) Binnen de deelnemende organisaties is slappe bodem een levend thema dat in samenhang is georganiseerd (beheer, aanleg, onderhoud, RO, financiën en communicatie), zowel bestuurlijk als in de ambtelijke organisatie;
- 3) Er is een breed draagvlak voor een samenhangende integrale benadering van de problematiek;
- 4) Er is een nationale onderzoeksagenda;
- 5) Er is een lange termijnperspectief, kosten en baten zijn in beeld

In 2018 zijn vorderingen gemaakt op alle doelen en activiteiten georganiseerd of voortgezet die bijdragen aan de realisatie van deze punten. Dit zal in 2019 worden voortgezet.

ONTWIKKELINGEN

In 2018 zijn op nationaal niveau diverse bewegingen in gang gezet die kunnen gaan bijdragen aan de doelen van het Platform Slappe Bodem. Voor het landelijke gebied gaat het vooral om het Klimaatakkoord en de maatregelen die daaruit voortkomen voor het veenweidegebied.

Het Interbestuurlijk Programma zal nader worden uitgewerkt, evenals het Nationaal Programma Bodemdaling dat door het ministerie van I&W is aangekondigd. Het Deltaprogramma zal inhoudelijk invulling geven aan het thema bodemdaling in relatie tot veiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie. Medio 2019 wordt de ontwerp-NOVI verwacht, met daarin bodemdaling in samenhang met andere nationale ruimtelijke opgaven. Bijzondere aandacht blijft nodig om de problematiek van bodemdaling in het stedelijke gebied op de agenda te houden. Het gaat dan om nieuwbouw en de verstedelijkingsdruk in de Randstad, maar ook de ontwikkeling van het bestaande stedelijke (of dorpse) gebied in relatie tot de klimaatverandering. De Tweede Kamer heeft met een aantal moties actie gevraagd van het kabinet, waarbij de roep om een coördinerende bewindspersoon er het meest uitspringt (motie Geurts, november 2018). Integratie van alle lopende trajecten tot een logisch en effectief geheel wordt de uitdaging van 2019.

De verkiezingen van Provinciale Staten en waterschappen in maart 2019 zullen leiden tot nieuwe colleges en beleidskeuzes.

Sinds de vorige verkiezingen is het thema bodemdaling veel hoger op de politieke agenda gekomen. Opname in coalitieakkoorden van thema's en maatregelen kunnen mogelijk leiden tot een versneling in denken en doen rond het thema bodemdaling.

Medio 2019 zal de regiodeal bodemdaling Groene Hart worden gesloten. Deze regiodeal heeft tot doel de kennisontwikkeling rond bodemdaling te stimuleren, met een uitwerking in heel Nederland. De injectie van een flink budget (10 miljoen euro) in kennisontwikkeling zal breed invloed hebben. Een deel van de doelstellingen van het Platform Slappe Bodem kan hiermee worden verwezenlijkt: een nationale onderzoeksagenda, noodzakelijk om beleid op te baseren.

Het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling kan in 2019 voortbouwen op de resultaten die zijn bereikt. Het netwerk met projecten en kennisontwikkeling breidt zich uit en er zijn diverse, deels nieuwe, deelexpedities in voorbereiding die tot concrete en toepasbare resultaten gaan leiden. In 2019 wil het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling opnieuw kennisbijeenkomsten organiseren.

In 2019 loopt het Uitvoeringsplan Platform Slappe Bodem 2015-2019 ten einde. Het is aan de deelnemers van het Platform Slappe Bodem om richting te geven aan het vervolg in een nieuwe periode.

ACTIVITEITEN

KENNIS EN ONDERZOEK

Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling (NKB)

Zoals in voorgaande jaren zal het platform bijdragen aan de doorontwikkeling van het NKB. Naast het basisprogramma zal er ook bijgedragen worden aan deel-expedities, op basis van de voorstellen die ontwikkeld worden. De bijdrage bestaat uit inbreng van het netwerk, kennisvragen en financiële middelen.

Voor het platform ligt nadruk op kennis over concrete toepassingen, met name in bebouwd gebied en de samenwerking met marktpartijen en beleidsmaatregelen ('governance'). Kennisvragen kunnen bijvoorbeeld samenhangen met benodigde kennis voor Omgevingswet / Omgevingsvisies, het Deltaprogramma of het Klimaatakkoord. Tevens zal met betrekking tot communicatie en bijeenkomsten nauw worden samengewerkt.

Trekker: voorzitter, secretaris, diverse deelnemers, communicatie

Kosten in Beeld

In 2018 is het rapport 'Kosten in Beeld' opgeleverd, met aanbevelingen voor gemeenten. Het platform zal deze aanbevelingen uitdragen en uitwerken om te stimuleren dat gemeenten hiermee aan de slag gaan.

Trekker: nader te bepalen

Financiering gemeenten

In 2019 zal het platform een verkenning uitvoeren naar (aanvullende) financieringsmogelijkheden voor de onderhouds- en beheerskosten van openbare ruimte en infrastructuur. Hierbij zal gekeken worden naar het gemeentefonds en andere fondsen. Ook zal gewerkt worden aan argumentatie en concreet, actueel cijfermateriaal. Om de nodige kennis bijeen te brengen wordt het 'team Financiën' geformeerd en wordt mogelijk externe kennis ingeschakeld.

Trekker: bestuurlijke kerngroep, secretaris, team financiën

Regiodeal bodemdaling Groene Hart

De regiodeal bodemdaling Groene Hart is een initiatief van organisaties die zijn aangesloten bij het platform en is gericht op kennis. De regiodeal wordt in 2019 nader uitgewerkt en in de zomer wordt de deal ondertekend. Het platform slappe bodem zal aan de deal bijdragen door het betrekken van het netwerk, informatie en communicatie.

Trekker: voorzitter, secretaris, communicatie

ACTIVITEITEN

LOBBY

Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen 2019

Op 20 maart 2019 vinden verkiezingen plaats van Provinciale Staten en waterschapsbesturen. Het platform streeft ernaar dat bodemdaling in zoveel mogelijk coalitieprogramma's is opgenomen met concrete voorstellen. Door het bieden van informatie op de website, gericht aan de fracties en formateurs (infographic) en door middel van het creëren van aandacht via sociale media zal het platform hieraan vormgeven.

Trekker: bestuurlijke kerngroep, ambtelijke kerngroep

Rijksoverheid en Tweede Kamer

De inspanningen van het Platform Slappe Bodem zullen er in 2019 op gericht zijn het onderwerp bodemdaling op de politieke agenda te houden en waar mogelijk kansen aan te grijpen om de doelen van het Platform Slappe Bodem te bereiken. De versnippering van relevante beleids-terreinen over verschillende ministeries (BZK, I&W, EZK, LNV) maakt het niet eenvoudig om een coherent nationaal beleid te voeren. De uitvoering van de in 2018 ingediende motie Geurts zal dan ook nauwlettend gevolgd worden, evenals de vorming van het aangekondigde Nationaal Programma Bodemdaling. Met het Platform Slappe Bodem en het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling staat er een stevig en deskundig netwerk waarop gebouwd kan worden.

Tevens blijft het platform inbreng leveren in het Interbestuurlijk Programma (IBP) en Klimaatakkoord, NOVI, Nationale Adaptatie Strategie en het Deltaprogramma. In 2019 zullen ook stappen genomen worden met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet. Waar relevant zal het platform hierop inspelen.

Het versterken van ambtelijke contacten binnen de departementen wordt in 2019 voortgezet.

Trekker: bestuurlijke kerngroep, ambtelijke kerngroep

Koepels

De koepels van gemeenten, waterschappen en provincies spelen een belangrijke rol in het nationale beleid. Diverse bestuurders en ambtenaren van de bij het platform aangesloten organisaties zijn actief binnen de koepels en ondersteunen de doelen van het platform. Deze inzet zal worden voortgezet en waar mogelijk versterkt.

Trekker: bestuurlijke kerngroep, ambtelijke kerngroep

Versterken netwerk

Het Platform Slappe Bodem kan sterker opereren met meer aangesloten organisaties. Het streven is om meer gemeenten, waterschappen en provincies aan te laten sluiten, verspreid over de gebieden met slappe bodem in Nederland. Het is daarom nodig duidelijk te maken wat de meerwaarde is van deelname aan het

platform. Daartoe zal gekeken worden naar de communicatie binnen het netwerk en de dienstverlening aan de aangesloten organisaties.

Trekker: bestuurlijke kerngroep, secretaris, communicatie

ACTIVITEITENPLAN 2019

ACTIVITEITEN

UITVOERINGSPROGRAMMA

Sinds 2015 is veel veranderd en uitgevoerd. Het Platform Slappe Bodem is van karakter veranderd door het 'uitplaatsen' van de kenniscomponent naar het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling. Dat vraagt om een heroriëntatie op doel en werkwijze van het Platform Slappe Bodem in een nieuwe situatie. Het vervolg op het Uitvoeringsprogramma 2015-2019 zal worden vormgegeven met betrokkenheid van alle deelnemers.

Trekker: bestuurlijke kerngroep, ambtelijke kerngroep, secretaris

VALLMOFÄSTE

ACTIVITEITEN

COMMUNICATIE

Zoals in voorgaande jaren zal de benodigde kennis en capaciteit voor communicatie worden ingehuurd. Regio Midden-Holland levert tevens communicatieondersteuning en -advies. De website van het Platform Slappe Bodem blijft een belangrijk communicatiemiddel en zal actueel gehouden worden.

De huidige website (www.slappebodem.nl) stamt uit circa 2011, is tussentijds wel aangepast maar vraagt om technische en inhoudelijke herziening. De wensen met betrekking tot de functionaliteit zijn ook gewijzigd. De website zal in lijn moeten komen met de nieuwe positionering/ herformulering die wordt opgenomen in het nieuwe Uitvoeringsprogramma. Het platform streeft ernaar dat bodemdaling in zoveel mogelijk coalitieprogramma's van provinciale staten en waterschappen wordt opgenomen met concrete voorstellen. Hiertoe wordt een infographic ontwikkeld en aandacht gecreëerd via sociale media. Daarnaast vindt nauwe afstemming plaats met de kennisdeling en communicatieve activiteiten van het Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling, de Regiodeal en het Uitvoeringsprogramma Bodem & Ondergrond van het Rijk.

Trekker: *communicatieadviseurs PSB*

Activiteiten

- Ontwikkeling nieuwe website (oplevering najaar 2019)
- Samenstellen digitaal jaarverslag 2018 en activiteitenplan 2019
- Infographic voor waterschappen/ provinciale staten
- Campagne rond waterschaps- en statenverkiezingen
- Periodieke nieuwsbrieven, intern en extern, 5 per jaar
- Social media Platform Slappe Bodem actueel (LinkedIn - Twitter - Facebook)
- Opstellen Communicatiekalender nationale bodemdaling activiteiten i.s.m. Regiodeal, NKB, UP Bodem en Ondergrond, NKWK
- Aansluiting bij Congres Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling
- Organisatie Nationaal Congres Veenbodemdaling, november 2019
- Aansluiting bij voorbereidingen Internationaal Congres Bodemdaling Tyssols, 20 april 2020
- Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling; informeren en delen actuele stand van zaken kennisprogramma langs de deelexpedities
- Communicatiepool met betrokken afdelingen van partners
- Ondersteuning / inzet bij aanbidding regiodeal Ministers

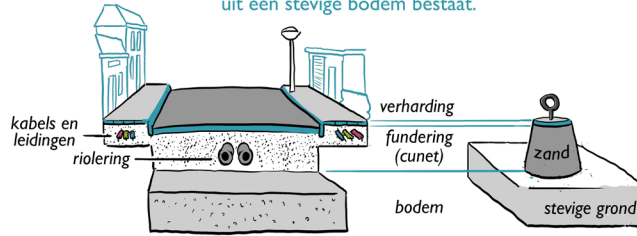

WEGEN OP SLAPPE BODEM

in de bebouwde kom

Een weg is opgebouwd uit een verharding en een fundering. Samen liggen ze op de ondergrond, die in principe uit een stevige bodem bestaat.

Maar...

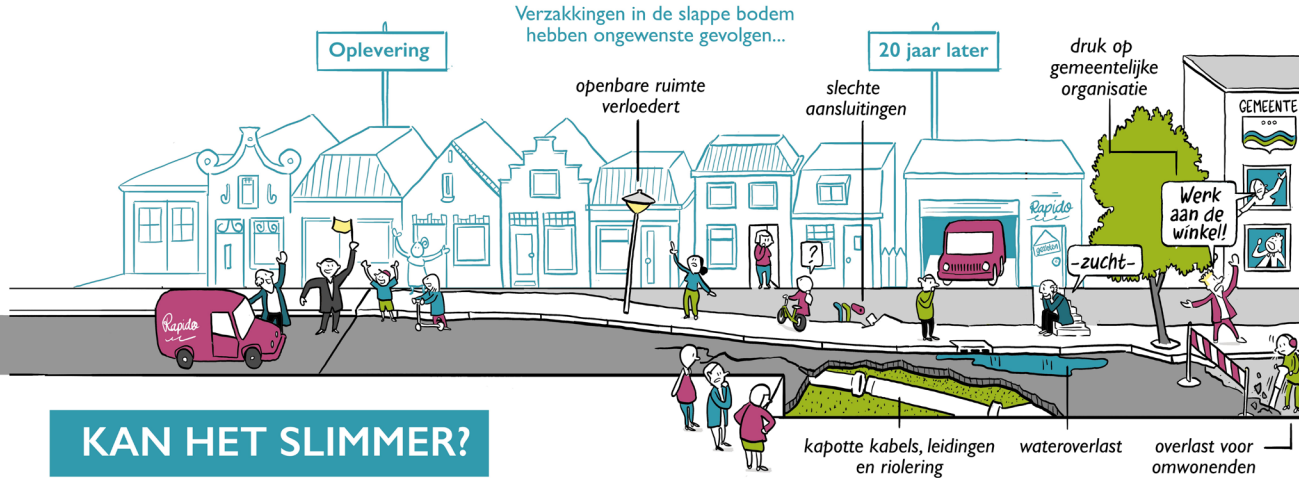

In sommige delen van Nederland liggen slappe bodems, die soms voor 90% uit water bestaan!

Met als gevolg...

DE OPGAVE

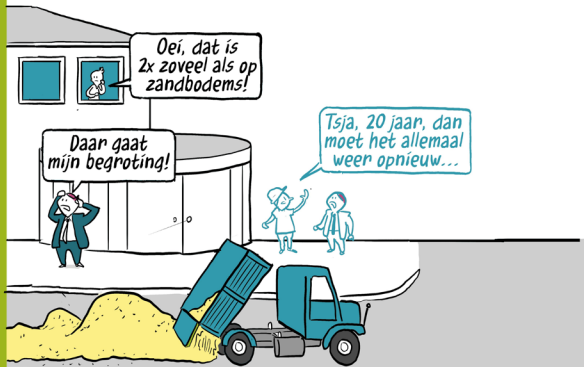

verzakkende wegen op slappe bodems kost gemeenten alleen in West-Nederland al

68 MILJARD euro

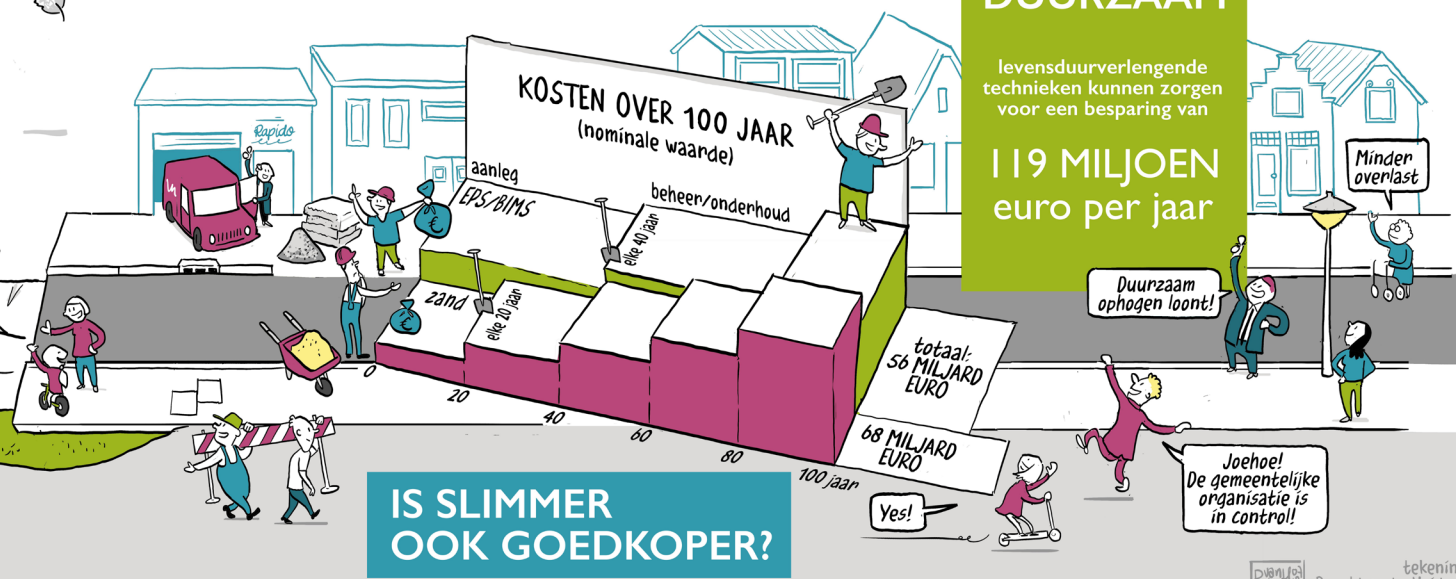
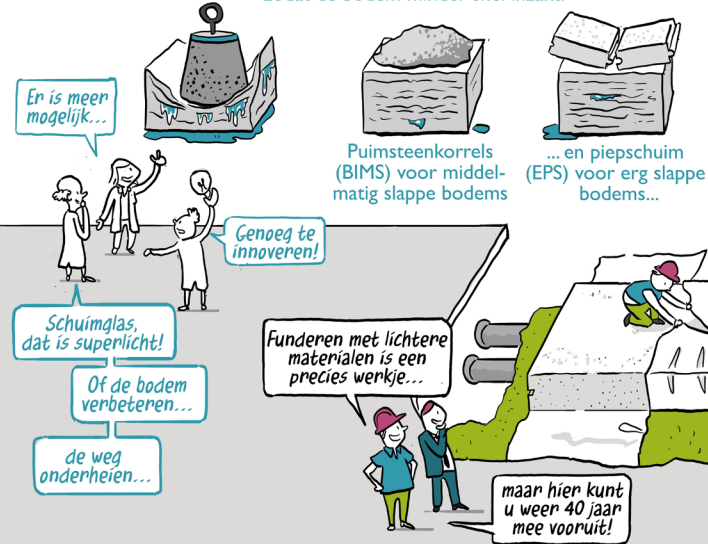
over een periode van 100 jaar

VAN DUUR

KAN HET SLIMMER?

Het zand kan worden vervangen door een lichter materiaal, zodat de bodem minder snel inzakt.

NAAR DUURZAAM

levensduurverlengende technieken kunnen zorgen voor een besparing van

119 MILJOEN euro per jaar

IS SLIMMER OOK GOEDKOPER?

COLOFON

Het Platform Slappe Bodem, een samenwerkingsverband van gemeenten, provincies en waterschappen, werkt aan een integrale aanpak waarin nationale, lokale en provinciale overheden, waterschappen, kennisinstellingen en bedrijfsleven gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en dragen op het gebied van bodemdaling.

Met dit jaarverslag en activiteitenplan toont het Platform Slappe Bodem een zeer actief netwerk dat al flink op dreef is met een grondige en praktijkgerichte aanpak van bodemdaling.

Samen met Rijksoverheid, kennisinstellingen en marktpartijen willen we blijven investeren in onderzoek, kennis en innovatie.

Het Platform Slappe Bodem is er voor overheden. Wilt u ook profijt hebben van onze samenwerking? Mail ons dan voor meer informatie.

Contactpersoon

Jeroen Mekenkamp

secretaris Platform Slappe Bodem

info@slappebodem.nl / www.slappebodem.nl

Beeldmateriaal

Vincent Basler, Platform Slappe Bodem en Ronald van der Heide.

PLATFORM **SLAPPE BODEM**
sterke samenwerking

